บทที่ 1
บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากการสำรวจโดยการสัมภาษณ์พนักงานขายของบริษัท เนเจอร์ไบรท์ จำกัด พบว่าในจังหวัดเชียงใหม่มีการปลูกส้มสายน้ำผึ้งมากในเขต สามอำเภอ คือ ไชยปราการ ฝาง และแม่อาย โดยมีพื้นที่เพาะปลูกรวมกันประมาณ 100,000ไร่ และมีผลผลิตประมาณ 500,000 ตันต่อปี สามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้จำหน่ายส้ม มากกว่า 6,000 ล้านบาทต่อปี (อัมพร ภูวเศรษฐ, 2548: สัมภาษณ์)

เนื่องจากส้มออกสู่ตลาดพร้อมกันในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปีทำให้มีปริมาณส้มเข้าสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ธรรมชาติของส้มหลังจากเก็บเกี่ยวแล้วจะคงความสดได้เพียง 5-7 วันเท่านั้น จึงทำให้เกษตรกรตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และหันมาใช้น้ำยาเคลือบส้มเพื่อรักษาความสดให้ทนนานยิ่งขึ้น โดยสามารถยืดอายุการเก็บรักษาในระหว่างการขนส่งและรอการจำหน่ายได้นานขึ้นประมาณ 10-18 วัน และเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผลไม้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของน้ำยาเคลือบส้มและคุณภาพของส้มก่อนการเคลือบเป็นสำคัญ (ครรชิต ตติปาณิเทพ, 2547 : สัมภาษณ์)

ในปัจจุบันความนิยมในการเคลือบส้มเพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาความสดและเพิ่มมูลค่าการจำหน่ายมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนของโรงงานเคลือบส้มในจังหวัดเชียงใหม่ที่เพิ่มขึ้น โดยจากเดิมในปี พ.ศ.2545 มีจำนวนโรงเคลือบส้มอยู่เพียง 28 แห่ง และเพิ่มมากขึ้นถึง 40 แห่ง ในปี พ.ศ.2547 นอกจากนี้พบว่าบริษัทผู้จำหน่ายน้ำยาเคลือบส้มมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทางเดียวกัน โดยในปี พ.ศ.2542 บริษัท คิวยิวด์ จำกัดเป็นบริษัทแรกที่นำเข้าน้ำยาเคลือบส้มมาจำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่ และเป็นบริษัทเดียวที่จำหน่ายน้ำยาเคลือบส้มเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ.2544 เริ่มมีบริษัทอื่นๆ เข้าสู่ธุรกิจนี้เช่นกัน เช่น บริษัท เนเจอร์ไบรท์ จำกัด บริษัท โซตัส จำกัด และในปัจจุบันมีจำนวนผู้จำหน่ายน้ำยาเคลือบส้มในจังหวัดเชียงใหม่มากถึง 5 บริษัท (อัมพร ภูวเศรษฐ, 2548: สัมภาษณ์)

โดยน้ำยาเคลือบส้มที่มีจำหน่ายอยู่ในตลาดเมืองไทยปัจจุบันนี้ สามารถแบ่งตามคุณสมบัติของสารประกอบออกได้ดังนี้

1. กลุ่ม Safety Coating

เป็นน้ำยาที่ผลิตจากแชลแล็ค (Shellac) และ หรือ คาร์นูบา (Canueba) เป็นสารประกอบหลัก Canueba เป็นสารซึ่งสกัดได้จากผลปาล์มชนิดหนึ่ง ซึ่งผลิตมากจากประเทศบราซิล และ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประเทศจีนบางส่วน ส่วนแชลแล็กเป็นสารประกอบที่ใช้ในการผลิตลูกอม ของขบเคี้ยว ใช้เคลือบลูกกวาด เคลือบช็อคโกแลต และเคลือบผลไม้ได้ (อนุศิษฎ์ ภูวเศรษฐ, 2548) แชลแล๊คเป็นสารธรรมชาติที่สกัดได้จากรังของแมลงครั่ง (คล้ายกับการสร้างรังของผึ้ง)มีแหล่งผลิตมากในประเทศอินเดีย และทางภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งแมลงครั่งนี้จะดูดน้ำเลี้ยงจากต้นไม้ที่ตนเองเกาะอาศัยอยู่ เช่นต้นลำไย ลิ้นจี่ ต้นถั่วแระ ต้นก้ามปู หรือจามจุรี เป็นต้น และจะทำรังห่อหุ้มตัวเองไว้ ซึ่งรังที่ว่านี้ เรียกว่ารังครั่ง หรือครั่ง มีจุดหลอมละลายอยู่ที่ 115 – 120 องศาเซลเซียส จะมีสีธรรมชาติเป็นสีแดง ซึ่งสีแดงนี้สามารถสกัดเอาไปเป็นสีผสมอาหารได้เช่นกัน (อนุศิษฎ์ ภูวเศรษฐ, 2548) น้ำยาเคลือบกลุ่มนี้มีข้อดีคือ

- มีความปลอดภัยสูง เพราะผลิตจากสารธรรมชาติที่ได้รับการรับรองว่าปลอดภัยในการบริโภค (IFORM : International Federation of Organic Agriculture Movements)

- สามารถเก็บรักษาส้มได้นาน (Longer Shelf life) เนื่องจากมีคุณสมบัติเป็นฟิล์มบาง สามารถแลกเปลี่ยนก๊าซได้ดี คือออกซิเจนสามารถผ่านเข้าได้ และคาร์บอนไดออกไซด์ สามารถผ่านออกได้ ทำให้ส้มสามารถหายใจได้ และฟิล์มดังกล่าวจะช่วยลดการคายน้ำ ทำให้ยืดอายุของผลไม้

- มีความเงางามตามธรรมชาติ ทำให้ผลไม้ดูสดสะอาดและน่ารับประทาน

2. กลุ่มเงาจัด (Super Shining)

เป็นน้ำยาเคลือบผิวส้มที่ผลิตจาก Wood Rosin หรือยางสน ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักใช้ในอุตสาหกรรม 3 ชนิดคือ ผลิตสีและเคลือบเงาสี ผลิตสบู่ และอุตสาหกรรมผลิตกระดาษ (Mantell: 1972) เฉพาะ Wood Rosin ที่สกัดหรือเรียกว่า Rosin ester เท่านั้น ที่สามารถนำไปใช้เคลือบผลไม้ได้ (Pinova TM , commercial brochure) มีคุณสมบัติดังนี้

- มีความเงางามจัด สามารถสร้างความเตะตาได้มากเวลาจัดวาง (Display) ผลไม้

-ไม่ผ่านการรับรองความปลอดภัยสำหรับอาหาร FDA ยุโรป และประเทศญี่ปุ่นไม่อนุญาตให้ใช้กับอาหารและผลไม้

- อายุผลไม้จะสั้น เพราะความเหนียวของน้ำยาทำให้ผลไม้ไม่สามารถหายใจได้ ออกซิเจนและคาร์บอนไดออกไซด์ไม่สามารถผ่านเข้าออกได้ดี ทำให้ผลไม้เกิดกระบวนการหายใจแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Non-aerobic Aspiration) ทำให้เกิดการเหม็นบูด (Fermentation) โดยการที่พืชเปลี่ยนน้ำตาลเป็นเอทิลแอลกอฮอล์ ในเวลาเพียงไม่กี่วัน (อูริ ฮาม, 2548: สัมภาษณ์)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

การเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการโรงเคลือบส้มและผู้จำหน่ายน้ำยาเคลือบส้ม ตลอดจนความหลากหลายของน้ำยาเคลือบส้มที่จำหน่ายในท้องตลาด มีอยู่หลายยี่ห้อ แต่ยี่ห้อที่นิยมใช้กันมาก ไม่ว่าจะเป็น ซิทโทรซอล ซิทราไชน์ สตาร์เฟรช ซิฟด้า และโรซี่ ซึ่งล้วนแต่เป็นการนำเข้าจากต่างประเทศทั้งสิ้น และยังมีอีกหลายยี่ห้อที่ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย จึงทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงในทุกด้าน จึงทำให้ผู้ทำการศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อน้ำยาเคลือบส้มของผู้ประกอบการโรงเคลือบส้มใน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้จำหน่ายน้ำยาเคลือบส้มและผู้สนใจที่จะนำไปวางแผนการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการโรงเคลือบส้มและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อน้ำยาเคลือบส้มของผู้ประกอบการโรงเคลือบส้ม จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อน้ำยาเคลือบส้มของผู้ประกอบการโรงเคลือบส้มในจังหวัดเชียงใหม่

2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้จำหน่ายน้ำยาเคลือบส้มในการวางแผนการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคตลอดจนเพื่อประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด หมายถึง ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ซึ่งประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ผู้ประกอบการ หมายถึง เจ้าของโรงเคลือบส้มในจังหวัดเชียงใหม่

โรงเคลือบส้ม หมายถึงสถานที่ให้บริการในการล้าง ทำการเคลือบผิว คัดขนาดส้ม และบรรจุลงกล่องหรือตะกร้าก่อนส่งไปยังผู้จัดจำหน่ายต่อไป

น้ำยาเคลือบส้ม หมายถึงสารละลายที่ใช้ในการเคลือบผิวส้ม (Fruit Coating Emulsion) ทั้งโดยการใช้เครื่องพ่น และใช้เคลือบด้วยมือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved